

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

LĒMUMS

Rīgā

Nr. E02-78

2012.gada 28.septembrī

(Prot. Nr.47, 3.§)

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu Lieta Nr.P/11/03.01./17

Par Konkurences likuma 11.panta ģenerālklausulā un pirmās daļas 1. un 3.punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu SIA „Pet Pro Service” darbībās

Mājdzīvnieku (produktīvo un neproduktīvo) barības (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības) tirgus uzraudzības ietvaros 08.11.2011. apmeklējuma laikā no SIA „Pet Pro Service” tika iegūta informācija¹, ka tā sadarbības partneriem kopš 2005.gada ir piedāvājusi slēgt standarta tipveida preču piršanas-pārdošanas līgumus, kuros iekļauj līguma noteikumus, kas liek pieturēties pie SIA „Pet Pro Service” noteikta minimālā cenu līmeņa, t.i., vienošanās par cenu, par kādu SIA „Pet Pro Service” preču pircēji var pārdot preces tālāk.

SIA „Pet Pro Service” preču piršanas un pārdošanas līgumi ar sadarbības partneriem satur šādus noteikumus par cenu:

- 3.6.punkts: *„Pircējam nav tiesību tirgot preci par cenām, kuras ir zemākas par Sortimentā uzrādītajām pārdevēja Preču vairumtirdzniecības cenām”.*

- 5.4.punkts: *„Klients atzīst SIA „Pet Pro Service” tiesības regulēt mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības cenas noteiktām tirdzniecības markām mājdzīvnieku preču tirgū”.*

- *„Klients piekrīt jauna jēdziena – minimālās rekomendējamās cenas ieviešanai tirdzniecības markas un tirgus aizsardzībai”.*

- 5.5.punkts: *„SIA „Pet Pro Service” ievieš un Klients apņemas, realizējot SIA „Pet Pro Service” preci, nodrošināt savu cenu līmeni, tai skaitā speciālās cenas saviem speciālajiem klientiem, ne zemāku par minimālo rekomendējamo cenu. Minimālā rekomendējamā cena ir zemākā cena par kādu Klients var pārdot SIA „Pet Pro Service” preci saviem klientiem”.*

¹ 08.11.2011. Sarunu protokols

- 5.6.punkts: „Gadījumā, ja Klients neizpilda nosacījumus par minimālo rekomendējamo cenu, SIA „Pet Pro Service” ir tiesīgs neizmaksāt Klientam visu veida bonusus kādi ir paredzēti pusēm vienojoties”.

Atsevišķi tirdzniecības–mārketinga līgumi, kurus SIA „Pet Pro Service” bija slēgusi ar sadarbības partneriem, saturēja 4.3.punktu: „Nepārkāpt minimālo realizācijas cenu precēm, kas norādītas asortimentā”.

SIA „Pet Pro Service” par 3.6.punkta nepieciešamību skaidroja: „3.6.punkts tika iekļauts, lai nebūtu dempinga”². Savukārt attiecībā par 5.4., 5.5. un 5.6.punktiem tika paskaidrots, ka „minimālās rekomendējamās cenas noteikumu šobrīd ņem laukā”³. Attiecībā par situāciju ar cenām kopumā tika paskaidrots, ka: „šos citētos punktus savā darbībā līdz šim nav kontrolējuši, tie ir ieviesušies no vecajiem līgumiem, jaunajos līgumos ņem laukā punktus par minimālo rekomendējamo cenu. Nevienam no sadarbības partneriem/klientiem par šiem punktiem nav sūdzējies”⁴.

30.12.2011. Konkurences padome (turpmāk – KP) pēc pašiniciatīvas, pamatojoties uz Konkurences likuma (turpmāk – KL) 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 2.punktu un 24.pantu, ierosināja lietu „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Pet Pro Service” darbībā”.

Pārkāpuma lieta darbībā pret SIA „Pet Pro Service” 250 sadarbības partneriem netika ierosināta, ievērojot lietderības apsvērumus, jo saskaņā ar KP rīcībā esošo informāciju ierobežojošo noteikumu iniciators bija SIA „Pet Pro Service” un nevienam no tās sadarbības partneriem nav bijusi aktīva loma, uzraugot vai piespiežot citus mazumtirgotājus ievērot attiecīgos vienošanās nosacījumus. Ievērojot lietderības apsvērumus un ņemot vērā lielo tirgus dalībnieku skaitu, KP uzskatīja par pamatotu ierosināt pārkāpuma lietu tikai attiecībā pret SIA „Pet Pro Service”, nevis tās sadarbības partneriem.

Lietā tika konstatēts, ka SIA „Pet Pro Service” līgumos ar sadarbības partneriem mazumtirgotājiem iekļauj arī noteikumu par sadarbības partneru-mazumtirgotāju vairumtirdzniecības darbības aizliegumu. Preču pirkšanas-pārdošanas līgumu Pielikumu Nr.1 8.punkts⁵ nosaka: „PARTNERIM nav SIA „Pet Pro Service” produkcijas vairumtirdzniecības tiesības”.

Bez tam papildu lietā iegūtā informācija liecināja arī par to, ka tiek slēgtas vienošanās par teritoriju, kurā SIA „Pet Pro Service” sadarbības partneri var realizēt veterināros medikamentus Merial un par Merial produkcijas pārdošanas cenām.

Preču pirkšanas un pārdošanas līgumu Pielikumos Nr.1 ar veterinārajām klīnikām un veterināro medikamentu vairumtirgotājiem noteikts: „PARTNERIM nav tiesību izplatīt Merial produkciju ārpus Latvijas robežām”.

Bez tam preču pirkšanas-pārdošanas līgumu Pielikumu Nr.1 9.punkts nosaka, ka: „PARTNERIS apņemas piedāvāt saviem klientiem vairumtirdzniecības cenas ne zemākas par FIRMAS (SIA „Pet Pro Service”) vairumtirdzniecības cenām. PARTNERIS apņemas nepiesaistīt klientus piedāvājot klientam zemākas cenas, atlaides un bonusus, kā piedāvā Firma (SIA „Pet Pro Service”). Pusēm ir tiesības saņemt vienai no otras informāciju par plānotajiem pievienojamajiem bonusiem vai atlaidēm saviem klientiem”⁶.

Izvērtējot lietā iegūto papildu informāciju, tajā skaitā par Merial produkciju, 31.05.2012. KP pēc pašiniciatīvas, pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 1.punktu,

² 08.11.2011. Sarunu protokols

³ Turpat

⁴ Turpat

⁵ Dažādos līgumos punktu numerācija var atšķirties

⁶ Dažādos līgumos punktu numerācija var atšķirties

22.panta 2.punktu un 24.pantu, ierosināja lietu „Par Konkurences likuma 11.panta ģenerālklausulā un pirmās daļas 3.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Pet Pro Service” darbībās”.

Pamatojoties uz KL 26.panta piekto daļu, KP nolēma apvienot vienā lietvedībā ierosināto lietu „Par Konkurences likuma 11.panta ģenerālklausulā un pirmās daļas 3.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Pet Pro Service” darbībās” ar lietu Nr.p/11/03.01./17 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto aizlieguma pārkāpumu SIA „Pet Pro Service” darbībās”, piešķirot apvienotajai lietai Nr.p/11/03.01./17 un nosaukumu: „Par Konkurences likuma 11.panta ģenerālklausulā un pirmās daļas 1. un 3.punktā noteikto aizlieguma pārkāpumu SIA „Pet Pro Service” darbībās” (turpmāk – Lieta).

Saskaņā ar KL 26.panta sesto un septīto daļu 14.08.2012. KP Izpilddirekcija nosūtīja SIA „Pet Pro Service” vēstuli Nr.1365, kurā paziņoja par lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu Lietā un uzaicināja SIA „Pet Pro Service” iepazīties ar Lietas materiāliem, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju.

27.08.2012. SIA „Pet Pro Service” pilnvarotais pārstāvis iepazīs ar izpētes Lietas Nr.P/11/03.01./17 „Par Konkurences likuma 11.panta ģenerālklausulā un pirmās daļas 1. un 3.punktā noteikto aizlieguma pārkāpumu SIA „Pet Pro Service” darbībās” materiāliem un iesniedza papildu paskaidrojumus Lietā.

SIA „Pet Pro Service” reģ.Nr.40003706105, juridiskā adrese ir Paula Lejiņa iela 7-68, Rīga, LV-1029, faktiskā adrese Baložu iela 18, Rīga, LV -1048.

Izvērtējot SIA „Pet Pro Service” un tās sadarbības partneru sniegto informāciju lietā, kā arī papildu iegūto un rīcībā esošo informāciju, KP

k o n s t a t ē j a :

1. Konkrētais tirgus

Konkrētais tirgus KL 1.panta 4.punkta izpratnē ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Atbilstoši KL 1.panta 5.punktam konkrētās preces tirgus – noteiktās preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Savukārt atbilstoši KL 1.panta 3.punktam konkrētais ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.

1.1. SIA „Pet Pro Service” veic neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecību specializētajam mazumtirdzniecības segmentam (zoo veikaliem, dzīvnieku audzētavām, veterinārajām klīnikām), kā arī veic veterināro zāļu vairumtirdzniecību.

Neproduktīvo dzīvnieku barības veidi ir ļoti dažādi un klasificējami no dzīvnieka sugas, vecuma, profilaktiskās iedarbības (zobu, nieru, diabēta u.c. slimību profilaksei). Neproduktīvo dzīvnieku barība atšķiras arī pēc cenas – pastāv lētais un dārgais (Premium un SuperPremium) segments. Ievērojot minēto, vairumtirdzniecības tirgus var tikt sadalīts vairākos konkrēto preču tirgos atkarībā no minētajiem faktoriem.

Attiecībā par konkrētā tirgus ģeogrāfisko dimensiju jāņem vērā šādi apstākļi:

1) neproduktīvo mājdzīvnieku barība, galvenokārt, tiek ražota ārpus Latvijas un tiek piegādāta uz Latviju, kur tiek realizēta vairumtirdzniecībā,

2) ārvalstu ražotāju produkcija Latvijā pamatā tiek realizēta caur oficiālo ražotāja pārstāvi (dīleri jeb vairumtirgotāju), kurš Latvijā produkciju realizē savos veikalos vai citiem mazumtirgotājiem.

Attiecībā par neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecības konkrēto ģeogrāfisko tirgu, ņemot vērā, ka produkcija tiek realizēta caur oficiālo ražotāja pārstāvi

(dīleru), kurš Latvijā produkciju realizē savos veikalos, citiem vairumtirgotājiem vai mazumtirgotājiem, tad konkrētais ģeogrāfiskais tirgus Lietas ietvaros ir nosakāms kā Latvijas teritorija.

Ņemot vērā iepriekšminēto, KP secina, ka konkrētajā gadījumā pie esošajiem apstākļiem konkrētā ģeogrāfiskā tirgus un konkrētās preces tirgus definīcijas var tikt atstātas atklātas, Lietas ietvaros aprobežojoties ar to, ka konkrētās preces tirgus tiek noteikts kā *neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecības tirgus specializētajiem klientiem Latvijā*, jo pārkāpums ir vērsts uz visa veida neproduktīvo mājdzīvnieku barību un vienošanās starp vairumtirgotāju un mazumtirgotājiem aptver nacionālo tirgu.

Ievērojot iepriekš minēto, KP uzskata, ka KL 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums notika neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecības tirgū specializētajiem klientiem Latvijā (jo ar pircējiem tika slēgti t.s. vertikālie pirkuma līgumi, t.i., viena puse ir piegādātājs un otra – pircējs), bet iespējamā pārkāpuma ietekme izpaudās neproduktīvo mājdzīvnieku barības mazumtirdzniecības lokālajos tirgos (konkrētas pilsētas vai novada teritorijas ietvaros), jo vienošanās par tālākpārdošanas cenu un minimālām rekomendējamām cenām, kā tas šajā lēmumā turpmākajos punktos tiek analizēts, bija vērsta uz specializēto zoo veikalu, veterināro klīniku „plaukta” realizācijas cenām.

1.2. SIA „Pet Pro Service” veic veterināro zāļu vairumtirdzniecību, tajā skaitā recepšu un bezrecepšu veterināro zāļu vairumtirdzniecību, piegādājot tās specializētajiem klientiem kā veterinārās klīnikas. Neskatoties uz to, ka katra veterinārā zāle var tikt atzīta par atsevišķu konkrēto preci, KP uzskata, ka Lietas ietvaros nav nepieciešamības definēt konkrētās preces tirgu sašaurināti (t.i., izvērtējot katras zāles vai zāļu veida aizvietojamības iespējas), jo šaurāka konkrētā tirgus definēšana šajā Lietā neietekmētu pārkāpuma konstatēšanu. Savukārt attiecībā par konkrēto ģeogrāfisko tirgu KP uzskata, ka iepriekš (1.1.punktā) izteiktie secinājumi par neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecības konkrēto ģeogrāfisko tirgu ir attiecināmi arī uz veterinārajām zālēm.

Ņemot vērā iepriekšminēto, KP uzskata, ka konkrētajā gadījumā pie esošajiem apstākļiem un saskaņā ar KP secināto konkrēto ģeogrāfisko tirgu un konkrētās preces tirgus definīcijas var tikt atstātas atklātas, Lietas ietvaros aprobežojoties ar to, ka konkrētās preces tirgi tiek noteikti kā *veterināro zāļu vairumtirdzniecības tirgus specializētajiem klientiem Latvijā*.

Ievērojot iepriekš minēto, KP uzskata, ka KL 11.panta pirmās daļas 1. un 3.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums notika veterināro zāļu vairumtirdzniecības tirgū specializētajiem klientiem Latvijā (jo ar pircējiem tika slēgti pirkuma līgumi, t.i., viena puse ir piegādātājs un otra – pircējs, kurai arī ir piešķirtas vairumtirgotāja tiesības), iespējamā pārkāpuma ietekme izpaudās arī vairumtirdzniecības tirgū, jo vienošanās par tālākpārdošanas cenu un teritoriju ietekmēja specializēto klientu, tādu kā, piemēram, SIA „Aija VET”, t.i., veterināro klīniku, vairumtirdzniecības cenas.

2. Līguma noteikumu izvērtējums

2.1. Līgumu atbilstība KL 11.panta pirmās daļas 1.punktam pēc to mērķa

Šajā punktā tiek izvērtēti līgumu noteikumi par tālākpārdošanas cenu noteikšanu sadarbības partneriem. Noteikumu apraksts sniegts šī lēmuma ievadā.

KL 11.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka: *„Ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par: 1) tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem”*.

SIA „Pet Pro Service” līgumos ar sadarbības partneriem iekļautie punkti par minimālo tālākpārdošanas un minimālo rekomendējamo tālākpārdošanas cenu (kas, kā secina KP, izvērtējot līgumus, pēc būtības, ir tā pati minimālā tālākpārdošanas cena) noteikšanu ir pēc

sava mērķa un būtības konkurenci ierobežojoši. Līgumi ar sadarbības partneriem par preču tālākpārdošanas cenu minimālo līmeni ierobežo to brīvību noteikt cenu. Šāds ierobežojums liedz pircējam pielāgot savas tālākpārdošanas cenas atbilstoši komercdarbības apstākļiem un savstarpēji konkurēt ar zemāku cenu par SIA „Pet Pro Service” noteikto. Ierobežojot cenu konkurenci tirgū, patērētājiem/pircējiem var netikt nodrošināti labumi, kas rodas no šīs konkurences – iespējas iegādāties produkciju lētāk un nopirkt vairāk produktu. MĒRIAL u.c. medicīnisko produktu gadījumā tika ierobežota konkurence arī starp vairumtirgotājiem. Nosakot minimālās tālākpārdošanas cenas, tiek atbalstīti mazāk efektīvi tirgus dalībnieki, kuru precēm ir izveidots stabils uzcenojums konkrētajā tirgū.

KP jau iepriekš ir sodījusi tirgus dalībniekus par minimālo tālākpārdošanas cenu noteikšanu⁷, ko arī tiesas ir atzinušas, piem., norādot, ka „*konkurences normatīvie akti nepieļauj pircēja tālākpārdošanas cenas noteikšanu, tomēr pieteicējai, nepārkāpjot Konkurences likuma nosacījumus, bija tiesības vienoties ar mazumtirgotājiem par preces pārdošanas cenu, bet tikai gadījumā, ja tā ir maksimālā vai ieteicamā tālākpārdošanas cena*”⁸.

Lai gan Lietā liela daļa no iegūtajiem pierādījumiem liecina, ka SIA „Pet Pro Service” nav aktīvi uzraudzījusi minimālās tālākpārdošanas cenas ievērošanu un ne visi tās sadarbības partneri ir ievērojuši šos līgumu noteikumus, tas neatbrīvo to no atbildības par šādu līguma noteikumu ietveršanu savos sadarbības noteikumos. Konstatējot konkurences ierobežojumu pēc mērķa, seku iestāšanās nav nosacījums pārkāpuma konstatēšanai. KL ir saskaņots ar Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem konkurences jomā. Līdz ar to minētās Lietas izvērtēšanā ir pamats ņemt vērā Eiropas Komisijas praksi līdzīgās lietās.

Saskaņā ar Eiropas Savienības tiesu praksi, lai piemērotu Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā – LESD) 101.panta pirmo punktu, nav nepieciešams ņemt vērā faktisko līguma ietekmi, ja tā mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Tādējādi ierosinātajā Lietā nav nepieciešams pierādīt faktiskās negatīvās sekas konkurencei, ja ir pierādīts fakts, ka līgumslēdzēju mērķis ir bijis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.

Tā, piemēram, lietā Etablissements Consten S.a.R.L. un Grunding-Verkaufs-GmbH pret Komisiju Eiropas Kopienas Tiesas 13.07.1966. sprieduma 7.punktā un lietā C-105/04 P Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v Commission [2006] ECR I-8725, 125 paragrāfā ir norādīts, ka, lai piemērotu Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 85.panta (tagad LESD 101.panta) pirmo punktu, nav nepieciešams ņemt vērā līguma konkrētās sekas, ja tam ir bijis mērķis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.

Eiropas Komisijas paziņojuma par pamatnostādņēm vertikālo ierobežojumu jomā (2010/C130/01) 48.punktā noteikts, ka regulas Nr.330/2010⁹ 4.(a) pants attiecas uz vienošanos vai saskaņotu praksi, kuras tiešs vai netiešs mērķis ir noteikt fiksētu vai minimālu tālākpārdošanas cenu vai fiksētu vai minimālu cenu līmeni, kas jāievēro pircējam. Tādu līguma noteikumu vai saskaņotas prakses gadījumā, kas tieši nosaka tālākpārdošanas cenu, ierobežojums ir skaidri redzams.

Kā nostiprināts Eiropas Savienības tiesas (bij. Eiropas Kopienas tiesa) judikaturā, konkurences tiesībās, vērtējot tā sauktos „mērķa ierobežojumus” [angļu val. – *object restrictions*], uzsvars liekams uz faktu, ka šādas vienošanās aptver nosacījumus, kas brīvas konkurences apstākļos, lēmumus pieņemot individuāli, iespējams, attīstītos citādāk. Citiem

⁷ 29.03.2006. lēmums Nr.E02-25 (*Hanzas Maiznīcas*); 09.01.2008. lēmums Nr.E02-3 (*Apgāds Zvaigzne ABC*); 28.05.2008. lēmums Nr.E02-60 (*Lielvārds*); 08.06.2012. lēmums Nr.E02-45 (*Optimums*)

⁸ Administratīvās apgabaltiesas 02.02.2009. spriedums lietā Nr.A42400406, 11.punkts

⁹ Komisijas 20.04.2010. Regula (EK) Nr.330/2010 par LESD 101.panta 3.punktapiemērošanu vertikālo vienošanos kategorijām un saskaņotu darbību (Grupālā atbrīvojuma regula)

vārdiem sakot – mērķa ierobežojumi rada potenciālus vai faktiskus draudus mākslīgi izmainīt tirgus struktūru. Konkurences „mērķa ierobežojumi” ir tie, kuri jau pašā būtībā ir spējīgi potenciāli ierobežot konkurenci. 08.11.1983. spriedumā ANSEAU-NAVEWAM apvienotajā lietā Nr.96-102, 104, 105, 108 and 110/82 Eiropas Kopienų tiesa konstatēja, ka apskatāmais līgums pēc mērķa bija konkurenci ierobežojošs, norādot, ka: „līguma mērķis, ņemot vērā tā noteikumus, juridisko un ekonomisko ietvaru, kādā tas tika noslēgts un pušu rīcību, ir vērsts uz jūtamu konkurences ierobežošanu kopējā tirgū. (...) Šī secinājuma pamatotību neietekmē fakts, ka visu līguma slēdzēju pušu nolūks nav bijis konkurences ierobežošana”. Šo pašu viedokli tiesa atkārtoja lietā CRAM un Rhenzink Nr.T-134/94, kurā tiesa konstatēja: „[l]ai noskaidrotu, vai līguma mērķis ir bijis konkurences kavēšana, nav nepieciešams noskaidrot, kuras līguma slēdzējas puses iniciatīva ir bijusi jebkura konkrēta līguma punkta iekļaušanai līgumā, vai pierādīt, ka pusēm bijis šāds kopīgs mērķis līguma slēgšanas brīdī. Nozīme ir līguma mērķim kopumā, ekonomiskajā kontekstā, kādā līgumu paredzēts pildīt”.

Sadarbības partneri, kā to Lietas materiāli arī apliecina, paļaujoties uz līguma nosacījumiem, varēja ievērot līguma nosacījumus bez soda sankcijām vai kontroles. Kā Administratīvā apgabaltiesa 19.04.2010. sprieduma [12] punktā lietā Nr.A43000209, vērtējot pieteicēja iebildumus par to, ka minimālās cenas nav ievērotas, noraidīja šādu attaisnojumu, norādot, ka „[p]ieturēšanās pie noslēgta līguma nosacījumiem uzņēmējdarbības praksē ir godaprāta jautājums, kaut arī par līguma noteikumu neievērošanu nekādas sankcijas nedraud”.

Ņemot vērā minēto, KP norāda, ka KL 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums SIA „Pet Pro Service” darbības, piemērojot līguma par minimālo tālākpārdošanas cenas noteikumu, var tikt konstatēts arī neskatoties uz to, ka darbības nav izraisījušas negatīvas sekas konkurencei.

2.2. Līgumu atbilstība KL 11.panta pirmās daļas 1.punktam pēc to sekām

KP, neskatoties uz to, ka mērķa ierobežojumi pēc savas būtības ir vērsti uz seku radīšanu konkurencei, nolūkā detalizētāk izvērtēt Lietas apstākļus, ieguva informāciju no SIA „Pet Pro Service” sadarbības partneriem par to, vai līgumu noteikumi bija ievēroti.

Lielā sadarbības partneru skaita dēļ nav lietderīgi aptaujāt visus SIA „Pet Pro Service” sadarbības partnerus, tāpēc izlases veidā tika aptaujāti 11 sadarbības partneri.

Izvērtējot Lietā iegūto informāciju kopumā, KP secina, ka saistībā ar SIA „Pet Pro Service” noslēgtajiem preču pirkšanas un pārdošanas līgumiem un tajos ietvertu 3.6., 5.4., 5.5. un 5.6.punktu ne visi sadarbības partneri ir tos ievērojuši. Tomēr ir arī komercsabiedrības, kuras minētos līguma noteikumus ir ievērojušas un attiecībā uz mazumtirdzniecību to ir pildījušas.

KP rīcībā esošā informācija liecina, ka četras aptaujātās komercsabiedrības – SIA „Vet Pro”, SIA „SANOVET”, SIA „AIJA VET”, SIA „ZOLAND” – ir realizējušas dzīvnieku barību par cenām, kuras nav bijušas zemākas par sortimentā uzrādītajām SIA „Pet Pro Service” preču vairumtirdzniecības cenām. Līdz ar to ir ticis pildīts preču pirkšanas-pārdošanas līgumu 3.6.punkts. KP rīcībā esošā informācija liecina, ka attiecībā pret SIA „AIJA VET” notikusi regulāra telefoniska kontrole no SIA „Pet Pro Service” puses, atgādinot par noteikumiem, lai tie nekādā gadījumā netiktu pārkāpti. Lietā iegūtā informācija: „ir notikusi līguma punktu izpildes kontrole attiecībā par minimālo vairumtirdzniecības, minimālo mazumtirdzniecības, kā arī minimālo rekomendējamo cenu, ar regulāru kontroli telefoniski, vienmēr tiek atgādināts par noteikumiem, lai nekādā gadījumā tie netiktu pārkāpti. Komercsabiedrība strikti ievēroja līguma punktus, bet, ja SIA „Pet Pro Service” ieskatos tie netika ievēroti, momentāni tika pārtraukta preču piegāde. Tas nozīmē, ka komercsabiedrība nesaņēma ieplānoto preci, kas uzņēmumam traucēja īslaicīgi darbību, jo SIA „Pet Pro Service” ir tādi produkti, kurus nevar iepirkt no citiem vairumtirgotājiem Latvijā. Tika draudēts arī ar sadarbības pārtraukšanu un līguma laušanu, ja netiks ievēroti

sadarbības līguma punkti. Sarunā ar SIA „Pet Pro Service” pārstāvi iespēja par kāda punkta maiņu tika kategoriski izslēgta. Komercsabiedrībai sadarbība ar šo firmu, lai arī tā bija ļoti grūta sadarbība, tā tomēr bija nepieciešama, jo SIA „Pet Pro Service” daudziem produktiem ir vienīgais izplatītājs Latvijā¹⁰”.

Līdz ar to KP secina, ka SIA „Pet Pro Service” un tās sadarbības partneru līgumos iekļautie noteikumi (3.6., 5.4., 5.5., 5.6.punkts un/vai tiem analogiskie noteikumi) par minimālās tālākpārdošanas cenas noteikšanu ir arī ievēroti, ir konkurenci ierobežojoši un vērtējami kā KL 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums.

2.3. Atbrīvojuma piemērojamība līgumiem

Vērtējot vertikālo vienošanos aizliegumu atbilstoši KL 11.panta pirmajai daļai, jāņem vērā, vai nav piemērojami Ministru kabineta 29.09.2008. Noteikumos Nr.797 „Noteikumi par atsevišķu vertikālo vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” (turpmāk – Noteikumi Nr.797) iekļautie atbrīvojumi. Saskaņā ar Noteikumu Nr.797 8.1.apakšpunktu vertikālā vienošanās tiek pakļauta vienošanās aizliegumam, ja vienošanās mērķis ir ierobežot pircēja iespēju noteikt pārdošanas cenu. Tādējādi SIA „Pet Pro Service” līgumi nav atbrīvojami no KL 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma, jo preču pirkšanas-pārdošanas līgumos ir tieši iekļauti punkti par konkrētu tālākpārdošanas cenu minimālo apmēru.

2.4. Līgumu atbilstība KL 11.panta pirmās daļas 1.punktam veterināro zāļu Merial vairumtirdzniecības tirgū

KL 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums pēc KP konstatētā Lietā ir noticis attiecībā uz minimālo tālākpārdošanas cenu noteikšanu veterināro zāļu vairumtirdzniecības tirgū. Saskaņā ar Lietā iegūto informāciju tādas komercsabiedrības kā SIA „VET-MED”, SIA „Universitātes Vetfonds”, SIA „Bebra serviss”, SIA „Dr. Beinerts”, SIA „Vet Line”, a/s „Recipe Plus” bija noslēgušas Pielikumus Nr.1 pie preču pirkšanas-pārdošanas līgumiem, ar ko tām tiek piešķirtas uzņēmuma Merial produkcijas vairumtirgotāja izplatītāja statuss Latvijā. Pielikumi Nr.1 paredzēja, „PARTNERIS apņemas piedāvāt saviem klientiem vairumtirdzniecības cenas ne zemākas par FIRMAS (SIA „Pet Pro Service”) vairumtirdzniecības cenām. PARTNERIS apņemas nepiesaistīt klientus, piedāvājot klientam zemākas cenas, atlaides un bonusus, kā piedāvā Firma (SIA „Pet Pro Service”). Pusēm ir tiesības saņemt vienai no otras informāciju par plānotajiem pievienojamajiem bonusiem vai atlaidēm saviem klientiem”. Turklāt saskaņā ar SIA „Aija VET” 13.03.2012. vēstulē skaidroto šis Pielikuma Nr.1 9.punkta noteikums ir ticis ievērots.

SIA „Pet Pro Service” 22.05.2012. vēstulē skaidro: „Ar noteikumu, kas ir iekļauts ar SIA „Aija VET” noslēgtajā līguma pielikumā Nr.1 9.punktā SIA „Pet Pro Service” gribēja nepieļaut produkcijas Merial cenu dempingu, t.i., situāciju, kad šī produkcija tiks tirgota par cenām, kas ir zemākas ne kā šīs produkcijas pašizmaksa, kas veidojas no produkcijas pārstāvja Merial realizācijas cenām, transportēšanas izmaksām uz Latviju, šīs produkcijas glabāšanas izmaksām SIA „Pet Pro Service” noliktavā u.c. Tādējādi, ņemot vērā, ka SIA „Pet Pro Service” cena uz produkciju Merial sastāvēja tikai un vienīgi no iepriekš minētajām izmaksām, to tirgošana par zemākām cenām būtu uzskatāma par dempingu, t.i., par rīcību, kas neapšaubāmi ierobežo un deformē konkurenci un līdz ar ko diez vai šādu rīcību var uzskatīt par godīgas konkurences izpratnei atbilstošu. Savukārt noteikums par tiesībām saņemt informāciju no otras puses par tās piemērojamiem bonusiem vai atlaidēm ir domāts ar mērķi kontrolēt un savlaicīgi novērst dempinga situāciju, kā arī, lai SIA „Pet Pro Service”

¹⁰ 13.03.2012. SIA „Aija VET” vēstule

kā produkcijas Merial ekskluzīvais izplatītājs Latvijā varētu apkopot saistībā ar šo produkciju pastāvošās un veidojošās tendences Latvijas tirgū”.

Līdz ar to Lietā esošā informācija liecina, ka KL 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums ir noticis arī veterināro zāļu vairumtirdzniecības tirgū.

3. Līgumu darbības periods un sadarbības partneru skaits

08.11.2011. SIA „Pet Pro Service” apmeklējuma laikā apskatītie preču pirkšanas-pārdošanas līgumi liecina, ka pirmais līgums, kurš saturēja 3.6., 5.4., 5.5. un 5.6.punkta noteikumus, tika noslēgts 2005.gadā (kā piemērs pieminams 27.01.2005. līgums Nr.193/2005-197 ar SIA „Anda”).

08.11.2011. SIA „Pet Pro Service” apmeklējuma laikā protokolā tika fiksēts, ka līgumi ar 3.6., 5.4., 5.5. un 5.6.punkta un tam analogiskiem noteikumiem laika periodā no 2005.gada līdz 2011.gadam bija noslēgti ar 251 klientu.

Lietā ir pamats secināt, ka SIA „Pet Pro Service” līgumu un augstāk minēto 3.6., 5.4., 5.5. un 5.6.punktu noteikumu, par kuriem tika ierosināta Lieta, spēkā esamības termiņi ir atšķirīgi un katrai komercsabiedrībai individuāli. Līdz ar to pārkāpums ar katru no komercsabiedrībām ir ildzis atšķirīgos laika periodos. Līgumi noslēgti laika periodā no 2005.gada. Kopējais periods, kad šādi noteikumi ir bijuši spēkā, pārsniedz 7 gadus. Līdz ar to pārkāpums tiek skaitīts no brīža, kad tika noslēgts pirmais šāda satura līgums.

KL 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums veterināro zāļu vairumtirdzniecības tirgū pēc Lietā iegūtās informācijas ir ildzis no 25.08.2009. līdz 31.12.2009. un laika periodā no 31.05.2010. līdz 31.12.2010. (līgumu darbības termiņi).

4. Līgumu atbilstība KL 11.panta pirmās daļas 3.punktam

4.1. Merial produkcijas izplatīšanas ierobežojumi

Lietā konstatēts, ka SIA „Pet Pro Service” atsevišķos gadījumos slēdz ar sadarbības partneriem līgumus ne tikai par mājdzīvnieku barības produktu izplatīšanu, bet arī par veterināro zāļu izplatīšanu.

Tā 04.08.2010. līgumā Nr.358/10 SIA „Pet Pro Service” piešķīra SIA „Aija VET” kompānijas Merial produkcijas vairumtirdzniecības izplatītāja statusu Latvijā. Šī līguma pielikuma Nr.1 6.punkts nosaka, ka: „SIA „Aija VET” nav tiesību izplatīt Merial produkciju ārpus Latvijas robežām”.

SIA „Aija VET” paskaidroja¹¹, ka: „Šis punkts ir domāts tam, lai SIA „Pet Pro Service” varētu vieglāk kontrolēt Merial produktu plūsmu Latvijas teritorijā. Ja produkti tiek izvesti tos nevar tik viegli pārraudzīt”.

SIA „Aija VET” paskaidroja¹², ka: „SIA „Pet Pro Service” pilnībā kontrolē SIA „Aija VET” darbību, ja mēs neievērojam šos punktus, mums netiek dota prece vai tiek apdraudēta sadarbības turpināšana. Tādā veidā SIA „Pet Pro Service” pilnībā kontrolē situāciju, jo tiek noteiktas visas darbības, nedrīkst izdarīt neko „bez viņu atļaujas””. SIA „Aija VET” ir norādījusi, ka tā ir ievērojusi 04.08.2010. līguma Nr.358/10 Pielikuma Nr.1 6.punkta noteikumu.

SIA „Pet Pro Service” 22.05.2012. vēstulē skaidro, ka „Līdzīga satura līguma pielikumi Nr.1 kā ar SIA „Aija VET” parakstīts tika noslēgti vēl ar sešām komercsabiedrībām, bet visi šie noslēgtie līgumu pielikumi jau ir zaudējuši spēku”.

Tirgus dalībniekiem ir jāveic sava darbība tirgū neatkarīgi, un nosacījumi sadarbības partneriem, ko tirgus dalībnieks plāno tiem piedāvāt, nedrīkst būt konkurenci ierobežojoši. Neatkarības nosacījums paredz, ka starp neatkarīgiem tirgus dalībniekiem ir aizliegtas tirgu ierobežojošas darbības, kura mērķis vai rezultāts ir radīt tādas konkurences apstākļus, kas neatbilst brīvas konkurences tirgus apstākļiem. Nosakot pircējam, kas turklāt ir sadarbības

¹¹ 13.03.2012. SIA „Aija VET” vēstule

¹² Turpat

partneris lejupejošajā tirgū, kādas teritorijas robežās tas drīkst realizēt SIA „Pet Pro Service” piegādāto preci (MERIAL veterinārās zāles), nav ievērots neatkarības princips, konkurence tiek ierobežota. KP uzskata, ka izvērtējamie līguma noteikumi tika iekļauti līgumā ar mērķi ierobežot konkurenci. Radot no brīvas konkurences tirgus apstākļiem atšķirīgus apstākļus, tirgus ierobežošanas sekas izriet no mērķa, tirgus dalībniekiem (konkrētajā gadījumā SIA „Pet Pro Service”) iegūstot labāku pozīciju tirgū un to vienlaicīgi kontrolējot.

KL 11.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka: *„Ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par: 3) tirgu sadali, ņemot vērā teritoriju, pircējus, piegādātājus vai citus nosacījumus”.*

KP secina, ka 04.08.2010. līguma Nr.358/10 starp SIA „Pet Pro Service” un SIA „Aija VET” Pielikuma Nr.1 6.punktā noteiktais vērtējams kā MERIAL produkcijas izplatīšanas teritoriju sadale KL 11.panta pirmās daļas 3.punkta izpratnē. Vienošanās starp abiem tirgus dalībniekiem arī veterināro zāļu MERIAL realizācijā ir vērtējama kā vertikālā vienošanās Noteikumu Nr.797 2.1.apakšpunkta izpratnē. Saskaņā ar Noteikumu Nr.797 8.2. un 8.2.1.apakšpunktu *„vertikālā vienošanās tiek pakļauta vienošanās aizliegumam, ja vienošanās mērķis (..) ir ierobežot klientu loku vai teritoriju, kurā pircējs ir tiesīgs pārdot vienošanās preces, izņemot: (..) aizliegumu veikt aktīvo pārdošanu ekskluzīvajās teritorijās vai ekskluzīvajām klientu grupām, ko piegādātājs rezervējis sev vai piešķīris citam pircējam”.* Tādējādi pasīvās tirdzniecības gadījumā MERIAL produktu realizācijas noteikumi par tirgus sadali pēc teritorijas nav atbrīvojami no KL 11.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktā aizlieguma.

Noteikumu Nr.797 2.11. apakšpunkts nosaka: *„pasīvā pārdošana – preču pārdošana atsevišķiem klientiem pēc to lūguma (arī preču piegāde šādiem klientiem), neveicot pasākumus, kas vērsti uz to, lai radītu vai palielinātu pieprasījumu pēc preces ekskluzīvās klientu grupās vai ekskluzīvās teritorijas klientu vidū”.*

Analoģiski noteikumi kā Pielikumā Nr.1 līgumam ar SIA „Aija VET” par teritorijas ierobežošanu vēl ir konstatējami arī līgumu pielikumos Nr.1 ar SIA „VET-MED”, noslēgts 31.05.2010., SIA „Universitātes Vetfonds”, noslēgts 26.08.2009., SIA „Bebra serviss”, noslēgts 01.10.2009., SIA „Dr. Beinerts”, noslēgts 01.10.2009., SIA „Vet Line”, noslēgts 25.08.2009., a/s „Recipe Plus”, noslēgts 13.10.2009.

SIA „Pet Pro Service” sadarbības partneris – MERIAL produkcijas vairumtirgotājs SIA „Aija VET” 05.06.2012. vēstulē KP ir sniegusi informāciju, ka līguma pielikuma Nr.1 6.punktu, *„interpretē tā, ka tas ir attiecināms uz pasīvās tirdzniecības gadījumiem un klientiem MERIAL produkcijas pārdošana tika atteikta pamatojoties uz līguma nr.358/10 Pielikuma Nr.1 6.punktu”.* Līdz ar to KP secina, ka šāds teritoriālais aizliegums, kas bija iekļauts Pielikumos Nr.1, ir bijis attiecināms uz pasīvo tirdzniecību.

Attiecībā uz SIA „Pet Pro Service” skaidrojumiem, kas sniegti 22.05.2012. vēstulē *„Ņemot vērā, ka starp SIA „Pet Pro Service” un MERIAL noslēgtais līgums paredzēja SIA „Pet Pro Service” ekskluzīvās tiesības uz produkcijas MERIAL izplatīšanu tikai un vienīgi Latvijas teritorijā, SIA „Pet Pro Service”, piešķirot šīs produkcijas vairumtirdzniecības izplatīšanas tiesības saviem sadarbības partneriem, nevarēja nodot tiem vairāk tiesības nekā bija piešķirtas pašai SIA „Pet Pro Service”.* Ievērojot šo pastāvošo ierobežojumu uz produkcijas MERIAL izplatīšanu ārpus Latvijas, ar SIA „Aija VET” noslēgtā līguma pielikumā Nr.1 tika iekļauts 6.punkts), KP norāda, ka SIA „Pet Pro Service” sadarbību ar tās MERIAL produkcijas piegādātāju (augšupejošs tirgus), tāpat kā jebkuru ekskluzīvo vertikālo sadarbību, kuras ietvaros tiek noteikti teritoriālie ierobežojumi, kā tas minēts iepriekš šīs vēstules punktā, regulē Noteikumu Nr.797 8.2. un 8.2.1.apakšpunkti. Tas nozīmē, ka piegādātājs nedrīkst aizliegt SIA „Pet Pro Service” nodarboties ar pasīvo MERIAL produkcijas pārdošanu. Tas var būt gadījumos, kad kāds pircējs no ārvalstīm kaut kādu iemeslu dēļ (piemēram, tāpēc, ka cenas Latvijā var būt ir zemākas nekā šī pircēja valstī) vēlas

iepirkt Merial produkciju no SIA „Pet Pro Service”. Tāpat arī SIA „Pet Pro Service” nedrīkst aizliegt saviem sadarbības partneriem (SIA „Aija Vet” u.c.) realizēt produkciju pircējiem no ārvalstīm, ja darījumu iniciē un piegādi nodrošina pircējs no ārvalstīm.

Bez SIA „Aija VET” KP rīcībā ir cita SIA „Pet Pro Service” sadarbības partnera – SIA „Dr.Beinerts” – 28.06.2012. vēstule Nr.N12/06-28, kurā šī sabiedrība sniedz viedokli par sadarbības līguma pielikuma attiecīgā punkta interpretāciju, apstiprinot KP viedokli, ka sadarbības nosacījumi aizliedz sadarbības partneriem nodarboties ar pasīvu pārdošanu.

KP uzskata, ka noslēgto līgumu pielikuma Nr.1 formulējums interpretējams tādējādi, ka sadarbības partneriem ir aizliegta Merial produkcijas visu veidu pārdošana – gan aktīva, gan pasīva. Tādējādi ir pamats uzskatīt, ka SIA „Pet Pro Service” darbības noteikums KL 11.panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpums par tirgus sadali. Konkurences ierobežojums izpaužas apstākļi, ka tas veicināja atšķirīgu cenu veidošanos starp dažādu valstu teritorijām un ierobežoja potenciālo ārvalstu pircēju tiesības iegādāties preces par, iespējams, zemākām cenām nekā to pamatdarbības valstīs.

Attiecībā uz Merial produkciju KL 11.panta pirmās daļas 3.punkta teritoriālais pārkāpums ir noticis no 25.08.2009. līdz 31.12.2009. un laika periodā no 31.05.2010. līdz 31.12.2010. (līgumu darbības termiņi).

4.2. Vairumtirdzniecības darbības ierobežojumi

Bez tam Lietā tika konstatēts, ka SIA „Pet Pro Service” preču pirkšanas-pārdošanas līgumu Pielikumos Nr.1 ar sadarbības partneriem iekļauj noteikumus par sadarbības partneru-mazumtirgotāju vairumtirdzniecības darbības aizliegumu. Kā minētā noteikuma piemēru var minēt (*) vai 23.12.2008. līguma Nr.120/2008 ar SIA „Unison Trading Loģistika” Pielikuma Nr.1 8.punktu: „*PARTNERIM nav SIA „Pet Pro Service” produkcijas vairumtirdzniecības tiesības*”.

Attiecībā par aizliegumu SIA „Pet Pro Service” sadarbības partneriem nodarboties ar SIA „Pet Pro Service” produkcijas vairumtirdzniecību KP secina, ka šis aizliegums tāpat kā teritoriālā ierobežojuma gadījumā ir uzskatāms par pasīvās pārdošanas aizliegumu, lai gan tas ietver arī aktīvās tirdzniecības aizliegumu, kas nav teritoriāli ierobežots. Šāds noteikums nepieļauj konkurenci no sadarbības partneru puses vairumtirdzniecības tirgū, šajā līmenī ierobežojot konkurenci. Minētais aizliegums nav vērtējams kā atsevišķs Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpums, bet ir ietverams Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpumā.

KP Lietā konstatētais liecina, ka pārkāpums, kas aizliedz SIA „Pet Pro Service” sadarbības partneriem nodarboties ar SIA „Pet Pro Service” produkcijas vairumtirdzniecību, ir ildzis vismaz no 12.12.2008. (Pielikums Nr.1 pie 12.12.2008. līguma Nr.6/2009 ar SIA „Mur.lv”).

4.3. Atbrīvojuma piemērojāmība līgumiem

Vērtējot vertikālo vienošanos aizliegumu atbilstoši KL 11.panta pirmajai daļai, jāņem vērā, vai nav piemērojami Ministru kabineta 29.09.2008. Noteikumos Nr.797 „*Noteikumi par atsevišķu vertikālo vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam*” (turpmāk – Noteikumi Nr.797) iekļautie atbrīvojumi. Saskaņā ar Noteikumu Nr.797 8.2. un 8.2.1.apakšpunktu vertikālā vienošanās tiek pakļauta vienošanās aizliegumam, ja vienošanās mērķis tieši vai netieši, atsevišķi vai kopā ar citiem apstākļiem ir ierobežot klientu loku vai teritoriju, kurā pircējs ir tiesīgs pārdot vienošanās preces, izņemot aizliegumu veikt aktīvo pārdošanu ekskluzīvajās teritorijās vai ekskluzīvajām klientu grupām, ko piegādātājs rezervējis sev vai piešķīris citam pircējam. KP lietā konstatētais liecina, ka šie noteikumi par Merial produkcijas teritorijas un vairumtirdzniecības darbības ierobežošanu mazumtirgotājiem attiecas arī uz pasīvo tirdzniecību. Tādējādi saskaņā ar Noteikumu Nr.797 8.2. un 8.2.1.apakšpunktu Merial

produktu realizācijas noteikumi par tirgus sadali pēc teritorijas un noteikumi par sadarbības partneru-mazumtirgotāju vairumtirdzniecības darbības aizliegumu nav atbrīvojami no KL 11.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktā aizlieguma, jo ietver arī pasīvās tirdzniecības aizliegumu.

5. Secinājumi

Saskaņā ar KL 2.pantā noteikto mērķi, katram tirgus dalībniekam, konkurējot ar citiem, ir jākonkurē, izmantojot brīvas, vienlīdzīgas un godīgas konkurences līdzekļus. Tādējādi tirgus dalībniekam ir aizliegts noteikt citiem tirgus dalībniekiem to darbības teritoriju.

Saskaņā ar KL 11.panta pirmo daļu katram tirgus dalībniekam jānosaka sava rīcība tirgū patstāvīgi. Tirgus dalībnieks, neapšaubāmi, ir tiesīgs piemēroties tirgus apstākļiem un noteikt preces cenu atbilstoši tās izmaksām, taču ir aizliegtas vienošanās starp tirgus dalībniekiem, kuru mērķis vai sekas ir ietekmēt neatkarīga tirgus dalībnieka rīcību tirgū.

Izvērtējot Lietuvā iegūtos faktus, KP secina, ka SIA „Pet Pro Service” darbībā izpildās visas aizliegtas vertikālās vienošanās tiesiskā sastāva pazīmes. Ņemot vērā Lietuvā konstatētos faktus un pierādījumus, KP konstatē, ka SIA „Pet Pro Service” darbības atbilst KL 11.panta pirmās daļas 1. un 3.punkta pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmēm, kas izpaužas kā:

- minimālās tālākpārdošanas mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības cenas noteikšana neproduktīvo mājdzīvnieku barībai un Merial veterinārām zālēm;
- SIA „Pet Pro Service” sadarbības partneriem-vairumtirgotājiem nosakot Merial veterināro zāļu realizācijas teritoriju, bet sadarbības partneriem-mazumtirgotājiem nosakot vairumtirdzniecības aizliegumu, tādējādi ierobežojot pasīvo tirdzniecību.

Ievērojot iepriekš izklāstīto, KP secina, ka noteikumi, ar kuriem SIA „Pet Pro Service” sadarbības partneriem uzliek aizliegumu pārdot precis zem minimālās vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības cenas, ir uzskatāmi par konkurences ierobežojumu ar mērķi kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci, nepieļaujot situāciju, ka sadarbības partneri (vairumtirgotāji) veido cenu konkurenci ar SIA „Pet Pro Service” un tās sadarbības partneriem (mazumtirgotājiem) piederošajiem veikaliem attiecībā par SIA „Pet Pro Service” piegādāto produkciju.

Šādu noteikuma iekļaušana līgumā pati par sevi ir uzskatāma par tādu, kurai ir mērķis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci. Turklāt atsevišķi mazumtirgotāji augstāk minētā līguma 3.6.punkta noteikumu attiecībā uz minimālo tālākpārdošanas mazumtirdzniecības cenu ir ievērojuši, kas nozīmē, ka SIA „Pet Pro Service” darbības radīja arī negatīvas sekas konkurencei. Tāpat viens tirgus dalībnieks ir ievērojis ar SIA „Pet Pro Service” noslēgtā preču pirkšanas un pārdošanas līguma 5.4., 5.5. un 5.6.punktu par minimālās tālākpārdošanas cenas ievērošanu neproduktīvo mājdzīvnieku barībai un minimālās cenas noteikumu attiecībā uz Merial veterinārām zālēm. KP norāda, ka cenu veidošanas patstāvīgums ir būtisks konkurences elements, kas savukārt veicina konkurenci citu elementu starpā – kvalitāte, efektivitāte. Izveidojusies situācija radīja konkurences vājināšanos.

Vienlaicīgi KP norāda, ka SIA „Pet Pro Service” ierobežoja tās sadarbības partneru darbības Merial u.c. produktu pasīvā pārdošanā.

Tādējādi KP uzskata, ka SIA „Pet Pro Service” darbībā ir noticis KL 11.panta pirmās daļas 1. un 3.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums.

Vienlaicīgi KP secina, ka šajā vēstulē aprakstītajās SIA „Pet Pro Service” darbībā papildus nav saskatāmas Konkurences likuma 11.panta ģenerālklausulas pārkāpuma tiesiskais sastāvs.

6. SIA „Pet Pro Service” viedokļa un argumentu analīze

27.08.2012. SIA „Pet Pro Service” papildu paskaidrojumos teikts: „Piedāvāju visai kritiski vērtēt SIA „Aija VET” sniegtos paskaidrojumus par to, ka SIA „Pet Pro Service” īstenoja kontroli par mazumtirgotājiem rekomendējamo minimālo cenu vai aizliegumu izplatīt produkciju ārpus Latvijas robežām ievērošanu un draudēja ar sankciju pielietošanu par šo noteikumu neievērošanu. Ņemot vērā to, ka SIA „Aija VET” zināmā mērā ir tomēr SIA „Pet Pro Service” konkurents, uzskatu, ka šāda informācija nav uzskatāma par pietiekamu pierādījumu SIA „Pet Pro Service” īstenojamai kontrolei pār mazumtirgotājiem, lai panāktu mazumtirdzniecības cenu fiksēšanu un preces neizvešanu ārpus Latvijai. SIA „Pet Pro Service” nav mēģinājusi uzturēt tālākpārdošanas cenas vai aizliegumu izplatīt preces ārpus Latvijai ar draudiem, iebiedēšanu, brīdinājumiem, soda naudu, piegāžu kavēšanu vai apturēšanu un esmu pārliecināts, ka pārējie SIA „Pet Pro Service” darījuma partneri apstiprinās šo faktu savos paskaidrojumos. Ievērojot iepriekš norādītos apstākļus, ka SIA „Pet Pro Service” vizuāli nav norādījusi uz preces iepakojuma kādas noteiktas cenas, līgumos pielietoja formulējumu „minimālās rekomendējamās cenas”, nav pamata uzskatīt, ka SIA „Pet Pro Service” būtu noteikusi mazumtirgotājiem saistošas tālākpārdošanas cenas. Līdz ar to nav pamata apgalvojumam, ka mazumtirgotājiem tika liegta iespēja pašiem noteikt precēm mazumtirdzniecības cenas, veikala plauktā pie attiecīgās preces izvietojot savas cenu zīmes, un tādējādi konkurēt savā starpā. Pasvītāju, ka vizuālais un psiholoģiskais efekts būtu radīts gadījumā, ja SIA „Pet Pro Service” būtu norādījusi kādas faktiskās cenas uz iepakojuma, kā rezultātā mazumtirgotājs zinot, ka visdrīzāk konkurents precī realizēs par cenu, kas norādīta uz iepakojuma nebūs ieinteresēts samazināt fiksēto cenu un tādējādi samazināt savu peļņas daļu. Manuprāt, lai konstatētu konkurences pārkāpumu, nav pietiekami konstatēt, ka ir izstrādāti ieteicamo mazumtirdzniecības cenu saraksti (sortimenti) un šīs cenas fiksētas izstādāmajos rēķinos, bet nepieciešams pierādīt, ka piegādātāja centieni ietekmēt preču pārdošanu par noteiktām cenām vai ievērot aizliegumu izplatīt preces ārpus Latvijai būtu bijuši saistīti ar spaidiem.

Turklāt aizliegums izplatīt produkciju ārpus Latvijas ir vērtējams, ka aizliegums veikt aktīvo pārdošanu ārpus Latvijas un uz to norāda arī fakts, ka šis noteikums tika iekļauts līgumos ar mazumtirgotājiem, t.i., SIA „Pet Pro Service” rēķinoties ar to, ka protams, savos veikalos mazumtirgotāji pārdod preces, nepārbaudot galapatērētāju valsts piederību.

Pieņemot administratīvo lēmumu lūdzu ievērot iepriekš norādīto, kā ar apstākļus, ka:

- eventuālā pārkāpuma rezultātā konkurence nav būtiski deformēta, t.i. nav kādas būtiskas sekas;

- eventuālā pārkāpumā SIA „Pet Pro Service” bijusi tomēr pasīva loma;

- SIA „Pet Pro Service” nav kavējusi izmeklēšanu un nav slēpuši izdarītā apstākļus;

- eventuālais pārkāpums pārtraukts, tiklīdz SIA „Pet Pro Service” saņēmusi no padomes informāciju par iespējamo Konkurences likuma 11.pantā pirmajā daļā minēto pārkāpumu”.

KP, izvērtējot SIA „Pet Pro Service” sniegtos papildu paskaidrojumus, secina, ka tajos norādītais neatspēko KL 11.pantā pirmās daļas 1.un 3.pantā pārkāpuma neesamību SIA „Pet Pro Service” darbībā. KL 11.pantā pirmās daļas 1. un 3.punkta pārkāpuma pamatojums aprakstīts šī lēmuma 4.1., 4.2., 4.3., 5., 6.1., 6.2., 7.punktos.

SIA „Pet Pro Service” pēc iepazīšanās ar Lietas materiāliem nav iesniegusi informāciju par to, ar cik sadarbības partneriem uz lēmuma pieņemšanas brīdi ir grozīti līguma noteikumi un cik daudz šādu līgumu ir palikuši nepārslēgti. Kā rezultātā nav iespējams izdarīt secinājumu, ka pārkāpums ir pārtraukts. Līdz ar to KP norāda, ka, ja līgumi ar šādiem ierobežojošiem noteikumiem vēl pilnībā nav pārslēgti, tad šāda ierobežojoša prakse ir jānovērš un KL pārkāpums jāizbeidz. KP secina, ka pircēja tālākpārdošanas cenas, teritorijas un vairumtirdzniecības darbības ierobežojošie noteikumi nav uzskatāmi par spēkā esošiem no

to ietveršanas brīža līgumos un to piemērošana pēc šī Lēmuma spēkā stāšanās var tikt atzīta par atkārtotu KL 11.panta pirmās daļas pārkāpumu.

Norāde par to, ka pasīvās tirdzniecības aizliegums sadarbības partneriem nav varējis pastāvēt attiecībā uz Merial produkciju, jo SIA „Pet Pro Service” partneri ir mazumtirgotāji, neatbilst patiesībai. Attiecīgie tirgus dalībnieki ir pārsvarā vairumtirgotāji, kas neizslēdz iespēju, ka cits tirgus dalībnieks varētu pie tiem griezties ar lūgumu pārdot Merial produkciju vairumā, piem., gadījumos, kad SIA „Pet Pro Service” partneriem ir izveidojies produkcijas pārpalikums vai to piedāvātie sadarbības nosacījumi ir izdevīgāki.

7. Naudas soda aprēķins

Saskaņā ar KL 12.panta pirmo daļu „Ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbībās šā likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu”.

Saskaņā ar taisnīguma principu par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Pārkāpēju sodīšana ir nepieciešama, lai atturētu pārkāpēju un citus tirgus dalībniekus no KL pārkāpšanas. Lai noteiktu naudas soda apmēru, KP izvērtēja pārkāpumu atbilstoši Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – Noteikumi Nr.796) kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 8., 12., 13., 65. un 66.pantā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem. Eiropas Savienības Tiesa, tostarp, ir norādījusi, ka rīcības brīvība naudas sodu noteikšanā ir vērsta uz to, lai mudinātu uzņēmumu rīkoties, ievērojot konkurences tiesību normas¹³. Tā kā aizliegtās vienošanās pārkāpums izpaužas starp tirgus dalībniekiem, kas darbojas atšķirīgos tirgus līmeņos (vertikālā vienošanās), tad saskaņā ar KL 12.panta otro daļu „Konkurences padome ir tiesīga uzlikt tirgus dalībniekiem naudas sodu līdz 5 procentu apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 250 latu katram”.

Noteikumu Nr.796 3.punktā ir noteikts, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas.

SIA „Pet Pro Service” (reģ. nr.40003706105) gada pārskatā par 2011.gadu norādīts, ka SIA „Pet Pro Service” neto apgrozījums 2011.gada finanšu gadā Latvijas teritorijā bija Ls 1 001 860.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 14.punktu, nosakot pārkāpuma smaguma pakāpi, ņem vērā:

- pārkāpuma veidu

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 15.punktu pēc pārkāpuma veida *vertikālā vienošanās, kuras mērķis ir ierobežot pircēja iespēju noteikt tālākpārdošanas cenu* ir uzskatāma un klasificējama kā *smags pārkāpums*. Ņemot vērā minēto, saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.3.apakšpunktu, par izdarīto pārkāpumu naudas soda apmērs var būt no 0,5 līdz 1,5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 15.punktu pēc pārkāpuma veida *vertikālā vienošanās par tirgus sadali, ņemot vērā teritoriju, pircējus, piegādātājus vai citus nosacījumus* ir uzskatāma par *vieglu pārkāpumu*. Ņemot vērā minēto, saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.2.apakšpunktu, par izdarīto pārkāpumu naudas soda apmērs var būt līdz 0,5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

¹³Skatīt lietu Nr.T-68/04 SGL Carbon AG v Commission of the European Communities

- katra iesaistītā tirgus dalībnieka lomu pārkāpumā

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 16.punktu un tā apakšpunktiem, izvērtējot katra pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, ņem vērā, vai pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem: tirgus dalībnieks bijis pārkāpuma iniciators; pārkāpumā tirgus dalībniekiem bijusi aktīva vai pasīva loma. Lietā iegūtā informācija liecina, ka līguma ar šādiem ierobežojošiem minimālās tālākpārdošanas cenas noteikumiem iniciators ir bijis SIA „Pet Pro Service”. Lietas izpētes laikā iegūtā informācija liecina par aktīvu SIA „Pet Pro Service” lomu pārkāpumā, jo tieši tā ir ierosinājusi un uzturējusi šādu noteikumu pastāvēšanu vairāku gadu garumā.

KP, izvērtējot konkrētā pārkāpuma veidu, pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, kā arī to, ka ir pastāvējis liels (t.i., vairāk kā 250) šādu noslēgto līgumu skaits, līgumi satur soda mehānismu, ja ierobežojošie nosacījumi netiek ievēroti un atsevišķos gadījumos ir īstenota ierobežojošo noteikumu kontrole, bet vienlaikus nav konstatēta sodu piemērošana ierobežojošo punktu neievērošanas dēļ, uzskata, ka KL 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpuma sakarā naudas sods nosakāms 1,1 procenta apmērā no SIA „Pet Pro Service” neto apgrozījuma.

Savukārt KL 11.panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpuma sakarā, ievērojot SIA „Pet Pro Service” lomu, noslēgto līgumu, kuros ietverti ierobežojumi, skaitu, soda mehānisma esamību, naudas sods nosakāms 0,2 procentu apmērā no SIA „Pet Pro Service” neto apgrozījuma.

- pārkāpuma ilgumu (KL 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumam)

KL 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums ilgst vairāk kā septiņus gadus, sākot no 2005.gada. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 17.punktu kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18. un 19.punktu noteiktos naudas sodus.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.3.apakšpunktu naudas soda apmērs, ja pārkāpums ir ildzis vairāk par pieciem gadiem, nosakāms robežās no 0,5 līdz 1 procentam.

Ņemot vērā izdarītā pārkāpuma ilgumu, naudas sods saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.3. apakšpunktu nosakāms 0,7 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

- pārkāpuma ilgumu (KL 11.panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpumam)

Savukārt KL 11.panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpums ilgst vairāk kā 3 gadus.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.2.apakšpunktu „*ja pārkāpums ilgst vairāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus, naudas sods ir līdz 0,5 procentiem*”.

Ņemot vērā izdarītā pārkāpuma ilgumu, naudas sods saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.2. apakšpunktu KP skatījumā par KL 11.panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpumu nosakāms 0,3 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

7.1. Kopējais naudas soda apmērs

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 17.punktu kopējais naudas soda apmērs SIA „Pet Pro Service” par KL 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu tiek noteikts 1,8 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma, kas sastāda Ls 18 033.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 17.punktu kopējais naudas soda apmērs SIA „Pet Pro Service” par KL 11.panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpumu tiek noteikts 0,5 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma, kas sastāda Ls 5 009.

KP secina, ka lietā nav konstatējami Noteikumu Nr.796 23.punktā norādītie apstākļi naudas soda samazināšanai. Lai gan pēc SIA „Pet Pro Service” norādītā tā pēc savas iniciatīvas pēc tam, kad ir saņēmusi vairākkārtējas informācijas pieprasījuma vēstules no KP, lūdzot skaidrot šādu noteikumu nepieciešamību un būtību līgumos, uzsākusi pārkāpuma

novēršanu, tomēr SIA „Pet Pro Service” nav iesniegusi pierādījumus, ka pārkāpums ir izbeigts tiklīdz SIA „Pet Pro Service” saņēmusi no KP informāciju par iespējamo pārkāpumu.

KP secina, ka nav konstatējami Noteikumu Nr.796 21.punktā norādītie apstākļi naudas soda palielināšanai.

7.2. Galīgais naudas sods

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 24.punktu „*Ja tirgus dalībnieks izdarījis vairākus Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas vai 13.pantā minētos pārkāpumus un tie izskatīti vienlaikus vienā lietā, par katru attiecīgā panta punkta pārkāpumu naudas soda apmēru nosaka atsevišķi. Galīgo naudas soda summu aprēķina tā naudas soda ietvaros, kas noteikts par smagāko pārkāpumu*”.

Tādējādi galīgais naudas sods saskaņā ar Noteikumu Nr.796 24.punktu ir nosakāms smagākā pārkāpuma ietvaros, kas sastāda 1,8 (viens komats astoņi) procenti no SIA „Pet Pro Service” 2011.gada apgrozījuma, un ir Ls 18 033.

Ievērojot iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 4.punktu, 11.panta pirmās daļas 1. un 3.punktu, 12.panta pirmo un otro daļu, 27¹.pantu, Noteikumu Nr.796 3., 13., 14., 15., 16., 17., 18.3., 19.3., 24.punktu, kā arī Administratīvā procesa likuma 8., 12., 13., 65. un 66. pantu, Konkurences padome

n o l ē m a:

1. Izbeigt lietas izpēti par Konkurences likuma 11.panta ģenerālklausulas pārkāpumu SIA „Pet Pro Service” darbībās.

2. Konstatēt Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 3.punkta aizlieguma pārkāpumu SIA „Pet Pro Service” darbībās.

3. Uzlikt SIA „Pet Pro Service” naudas sodu Ls 18 033 (astoņpadsmit tūkstoši trīsdesmit trīs lati un nulle santīmi) apmērā.

4. Uzlikto naudas sodu 45 dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē, reģ.Nr.90000050138, konta Nr.LV78TREL1060001019900, kods TREL22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu, un 10 dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

S. Ābrama